

УДК 94(476)“XX/XXI”

Оксана Валіон

ДУБРОВИЧЧИНА–РІВНЕНЩИНА–БРЕСТЧИНА В КОНТЕКСТІ ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ І РЕСПУБЛІКОЮ БІЛОРУСЬ (2000-І РР.)

У статті проаналізовано договірно-правову базу українсько-білоруського прикордонного співробітництва, окреслено обопільні зв'язки між Рівненською та Брестською областями у 2000-х рр., розкрито співпрацю Дубровищини з прилеглими прикордонними територіями Республіки Білорусь.

Ключові слова: прикордонне співробітництво, двосторонні відносини, Білорусь, Брестська область, Дубровиця.

Геополітичне становище України сприяє включенню її у європейські та світові інтеграційні процеси. Важливим інструментом міжнародної співпраці є міжрегіональне прикордонне співробітництво, спрямоване на поглиблення зв'язків між територіями сусідніх держав для комплексного вирішення проблем, прискорення їх залучення до глобального простору.

Інтенсивність українсько-білоруських міждержавних взаємин, що спостерігається на сучасному етапі, спонукає до розширення регіональної інтеграції та поглиблення галузевого співробітництва прикордонних територій. Така співпраця спрямована на вирішення відповідних соціально-економічних проблем, покращення якості життя людей, залучення іноземних інвестицій у розбудову регіону, підвищення ролі місцевої влади в активізації двостороннього взаємовигідного співробітництва, надання нового імпульсу розвитку землям, розташованим по обидва боки державного кордону.

Зв'язки між Рівненщиною і прикордонними регіонами Республіки Білорусь спираються на довголітню обопільну співпрацю у різних сферах суспільного розвитку. Відтак, склалися певні традиції у двосторонній взаємодії, які наповнюються новим змістом, з огляду на сучасні тенденції і виклики світового розвитку.

Історіографічною базою досліджуваної проблеми слугували праці білоруських та українських науковців. Відносини між Білоруссю і Україною є пріоритетною темою у білоруській історіографії. Однак більшою мірою автори розглядають двостороннє політичне, економічне, культурне співробітництво на міждержавному рівні. Водночас прикордонній співпраці не приділяється належна увага. Серед монографічних праць загального характеру, які прислужилися в розробці проблеми вкажемо дослідження білоруського науковця В. Шимова “Национальная экономика Беларуси” [1] та книгу “Беларусь: Народ. Государство. Время” [2], що видана спеціалістами Національної академії наук Білорусі та Інституту історії, за редакцією О. Ковалені у 2009 р. Власне, білорусько-українська співпраця у державно-політичному, торговельно-економічному та культурному вимірах на сучасному етапі відображена у монографії Д. Юрчака [3]. З-поміж інших питань автор розкрив міжнародно-правове оформлення білорусько-українського державного кордону. Торговельно-економічні зв'язки відображені у статті Д. Демичева [4]. В українській історичній науці досліджувана тема фрагментарно висвітлена у розвідках Л. Чекаленко [5], С. Макеєва [6; 7], О. Соскіна [8], С. Василюшина [9] та ін.

Регіональна політика Рівненської області спрямована на підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості її економіки,

формування позитивного міжнародного іміджу, а також використання кращого іноземного досвіду, можливостей і ресурсів регіонів-партнерів, у тому числі за рахунок реалізації спільних проектів.

У контексті розбудови міжрегіонального співробітництва Рівненщини із прикордонними білоруськими територіями, керівництво області спирається на укладені загальнодержавні нормативно-правові акти та програми регіонального характеру. Загалом договірно-правова база українсько-білоруських відносин нині становить 205 міжнародних документів, серед яких: 100 – міждержавні та міждержавні, 105 – міжвідомчі. На міжрегіональному рівні укладено понад 50 договорів. Вона регулює широке коло питань двостороннього співробітництва держав, включаючи торговельно-економічну (понад половину всіх угод), науково-технічну, гуманітарну, правоохоронну та інші сфери [10].

Зауважимо, що основоположним документом у становленні двосторонніх взаємин, є Договір про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь від 17 липня 1995 р. [11]. Його прийняття було закономірним у тривалих обопільних добросусідських зв'язках. Адже обидві держави поєднують географічна близькість, давня співпраця, економічне співробітництво, позитивні традиції.

Документом, що, власне, регулює двосторонню прикордонну співпрацю є Угода між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь, підписана 12 травня 1997 р. [12]. У ній наголошується на дружніх відносинах, що історично склалися, високій мірі інтегрованості господарських систем, визнанні необхідності збереження і розвитку господарських, культурних та інших зв'язків між прикордонними областями, взаємній зацікавленості у створенні сприятливих умов для розвитку економічних, гуманітарних та інших відносин між прикордонними областями. З огляду на це, Уряди України і Республіки Білорусь (стаття 1) домовились про те, що “будуть сприяти розвитку співробітництва між прикордонними областями України (Волинська, Житомирська, Київська, Рівненська, Чернігівська) та Республіки Білорусь (Брестська, Гомельська), в тому числі у реалізації домовленостей відповідно до національного законодавства України та Республіки Білорусь і укладених між ними угод” [12]. Шістнадцять статей документу узгоджують прикордонне співробітництво у торговельно-економічній, інвестиційній, гуманітарній, екологічній сферах, а також питання щодо здійснення заходів у міграційній політиці тощо. При цьому значна роль у реалізації означених завдань і створенні сприятливих умов для двосторонньої співпраці покладається на адміністрації прикордонних областей.

З-поміж інших важливих документів, на які спирається двостороння співпраця, у тому числі і на міжрегіональному рівні, виділимо Договір між Україною і Республікою Білорусь про економічне співробітництво на 1998–2008 рр. (ратифіковано від 30.06.99) та Міждержавну програму довгострокового співробітництва між Україною і Республікою Білорусь на 1998–2008 рр., що є невід'ємною частиною зазначеного договору [13]. Виходячи із значущості поглиблення взаємовигідного економічного співробітництва, сторони створили сприятливі умови для вирішення питань у пріоритетних галузях економіки, соціальної сфери, зближення нормативно-правової бази в зовнішньоекономічній діяльності, обумовили здійснення заходів із надання державного сприяння розвитку взаємовигідних економічних і науково-технічних зв'язків між країнами.

Важливе значення для розбудови обопільного прикордонного співробітництва має Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про міжрегіональне та прикордонне співробітництво між

Україною та Республікою Білорусь, що була підписана 22 травня 2013 р., набувши чинності для обох сторін у тому ж році. У ній наголошено про "... намір сприяти розширенню дружніх зв'язків між народами України та Республіки Білорусь, бажаючи продовжувати і розвивати довгострокове міжрегіональне і прикордонне співробітництво між Україною та Республікою Білорусь, визнаючи практичну значимість і потенціал взаємної вигоди від сталого розвитку міжрегіонального та прикордонного співробітництва між Україною і Республікою Білорусь, бажаючи зміцнити правову основу здійснення міжрегіонального та прикордонного співробітництва між Україною і Республікою Білорусь, керуючись загально визначеними принципами і нормами міжнародного права" [14]. Сторони домовилися про те, що будуть зміцнювати і розвивати "міжрегіональне та прикордонне співробітництво на основі рівноправності і взаємної вигоди відповідно до законодавства держав Сторін та міжнародних договорів, учасниками яких вони є" [14]. Зазначимо, що змістове наповнення вказаного документу конкретне, відображає сприяння розвитку торговельно-економічного, науково-технічного, соціального, екологічного, культурного, етнокультурного, гуманітарного співробітництва між регіонами, у тому числі прикордонними регіонами, а також розвитку інфраструктури прикордонних регіонів, співробітництву у сфері освіти, охорони здоров'я, інформаційних технологій, енергетики, агропромислового комплексу та в інших сферах. Так, у статті 6 Угоди зазначено про здійснення спільних програм та проектів, що реалізуються з метою соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів, а також програм і проектів, спрямованих на етнокультурний розвиток населення регіонів. При цьому Сторони забезпечують відповідність таких програм і проектів стратегій розвитку України та Республіки Білорусь, взаємодоповнюваність зазначених програм і проектів, а також заходів, що проводяться в рамках інших (у тому числі галузевих) програм і проектів, що здійснюються на території України та Республіки Білорусь [14]. Бачимо, що документ спрямований на розширення двосторонньої співпраці, активізації співробітництва між регіонами шляхом створення спільних українсько-білоруських проектів у різних сферах міжрегіональних взаємин.

Зазначимо, що впродовж останніх років співпраця між прикордонними регіонами України і Республіки Білорусь активізувалася у рамках програм, ініційованих Європейським Союзом. На нашу увагу заслуговує Програма транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна на 2007–2013 роки, розроблена у межах Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства (ЄІСП) [15] та Програма територіального співробітництва Білорусі та України (2014 р.), підготовлена спільно під керівництвом Міністерства закордонних справ Республіки Білорусь та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з урахуванням рекомендацій Програми сприяння територіальному співробітництву країн Східного партнерства (Програми сприяння EaPТС) [16].

Прикордонною територією із значним потенціалом міжрегіонального співробітництва та перспективами співпраці з Республікою Білорусь є Полісся. Серед переваг регіону вкажемо наступні: вдале географічне розташування, вагома виробнича і ресурсна база, висококваліфіковані кадри. Рівненщина здійснює двосторонні взаємини, зокрема, із Брестською та Гомельською областями Білорусі. Вони проводяться на різних рівнях: економічному, інвестиційному, культурному, гуманітарному, природоохоронному та ін. В умовах міжнародної економічної інтеграції особливо актуальними нині є питання зовнішньоекономічної складової двостороннього співробітництва. Білорусь є одним із основних торговельних партнерів в експорті Рівненської

області, пріоритетними статтями якого виступають продукція хімічної та, пов'язаних з нею галузей промисловості. Їх частка у загальному обсязі експорту товарів з Рівненської області нині становить 32,4 %, деревина та вироби з деревини (19,9 %), мінеральні продукти (14,4 %), механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відображення зображення і звуку (8,6 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу, кераміки, скла (6 %) [17].

В основі співпраці регіону з Республікою Білорусь "... є вироблення та впровадження цілісної і збалансованої зовнішньоекономічної політики, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості економіки Рівненської області, формування позитивного міжнародного іміджу, а також використання кращого іноземного досвіду, можливостей і ресурсів регіонів-партнерів, у тому числі за рахунок реалізації спільних проектів" [17].

У 2006 р. було підписано два важливі документи – Меморандум про співробітництво між Рівненською обласною державною адміністрацією (Україна) і Брестським обласним виконавчим комітетом (Республіка Білорусь) (10 жовтня) і Договір про міжрегіональне співробітництво між Рівненською обласною державною адміністрацією (Україна) і Брестським обласним виконавчим комітетом (Республіка Білорусь) (15 грудня) [18]. Вони заклали основу для подальшої активізації двосторонніх відносин, взаємних візитів із вивчення досвіду роботи, зокрема, сільськогосподарської сфери Білорусі, а також новацій, що застосовувалися поліськими виробниками у харчовій і агропереробній галузях.

У 2006–2007 рр. активізувався товарообмін між Рівненською областю та Білоруссю, зокрема, відбулося збільшення українського експорту в 6 разів. Зі слів Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Білорусь в Україні Валентина Величка, Рівненщина на білоруський ринок найбільше постачає тканин, двигунів, дерев'яних плит, соняшникову олію та інші товари [19]. Задля збільшення українського експорту в Республіку Білорусь було утворено спільні українсько-білоруські робочі групи зі збільшення присутності на ринках України та Республіки Білорусь харчової, сільськогосподарської та іншої продукції, з розвитку співробітництва у машинобудівній та металургійній галузях [6]. За підсумками першого кварталу 2008 р. експорт українських товарів на ринки Білорусі збільшився на 50 % у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, у той же час імпорт з Білорусі на ринки України збільшився у 2,4 рази [20].

Про нарощення взаємовигідного співробітництва зазначається в Угоді про співробітництво між Рівненською та Брестською областями. В необхідності підписання такого стратегічного документу зацікавлені обидві сторони. Так, під час перебування у 2012 р. в Брестській області делегації Рівненської облдержадміністрації на чолі із головою Василем Берташем було домовлено про посилення зовнішньоторговельної діяльності, що сприятиме економічному розвитку обох регіонів. Зокрема, у 2011 р. товарообіг між Рівненщиною та Брестською областю становив 43 мільйони доларів, що свідчило про недостатнє використання потенціалу регіонів. З огляду на це, було домовлено про збільшення постачання з Рівненщини деревопродукції, оскільки в області є достатньо сировини і виробничих потужностей, щоб задовольнити попит. Також запитуваним у Білорусі є гравій, щебінь, цемент та інша будівельна продукція, що створює для виробників Рівненщини додаткові ринки збуту. Водночас наші споживачі купують якісну білоруську м'ясо-молочну продукцію та нафтопродукти [21]. На зустрічі між очільниками обох регіонів було констатовано потребу зростання експортно-імпортних операцій між

областями, вивчено перспективу створення спільного українсько-білоруського підприємства, що створить нові робочі місця, а також забезпечить повноцінний економічний розвиток кожного району.

Підкреслимо, що іноземних сусідів зацікавив досвід Рівненщини у галузі енергозбереження, зокрема, із переходу на альтернативні види палива. Так, усі новозбудовані бюджетні заклади в області обігрівають котли, які працюють на місцевій сировині (шепі), що вчетверо дешевше, ніж обігрівати газом. Заступник голови Брестського облвиконкому Микола Кривицький, який координував у Брестській області паливно-енергетичний комплекс і соціальну галузь, вивчив характеристики рівненського енергоощадного обладнання та побачив його в дії [22]. Хоча Білорусь отримувє від Російської Федерації газ за пільговими цінами, проте можливість видобутку альтернативного палива від спалювання відходів сільськогосподарської продукції та торфв, яких сусідня держава має значні запаси, стимулювала іноземців до детального вивчення цього питання.

Варто зауважити, що українське і білоруське Полісся є зоною, забрудненою радіонуклідами, в результаті катастрофи на Чорнобильській АЕС. На Рівненщині залишається ураженими радіацією понад 11 тис. кв. км, або понад 55 % загальної території області. Шість великих поліських районів – Березнівський, Володимирецький, Дубровицький, Зарічненський, Сарненський та Рокитнівський, а також місто обласного значення Кузнецовськ знаходяться в радіоактивно забрудненій місцевості, на території яких розміщено 339 населених пунктів. [23]. Серед білоруських територій, що найбільше зазнали збитків від аварії на ЧАЕС є Гомельська область 56,0 % забруднених земель, Могильовська – 25,7 %, Брестська – 10,0 %, де здійснюється комплекс заходів із надання спеціалізованої медичної і профілактичної допомоги населенню [2, с. 557]. Тому спільним завданням для України і Білорусі є діяльність із ліквідації і мінімізації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС.

З цією метою співпраця держав відбувається за програмами уряду Японії “Сакасава – Чорнобиль” та “АЙФІКА”. Українська сторона надає білоруській допомогу в дезактивації забруднених територій, сприяла в організації оздоровлення дітей в Криму. Постраждали від наслідків аварії українські громадяни проходили реабілітацію в онкогематологічному центрі Білорусі. Це співробітництво розвивається на основі Угоди про співпрацю між Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством охорони здоров'я Республіки Білорусь в галузі медицини та охорони здоров'я. Відбулося поглиблення співпраці національних Академій наук України та Білорусі, зокрема щодо вирішення проблем українського та білоруського Полісся, наслідків аварії на ЧАЕС і низки інших [5].

Рівненщина розвиває міжрегіональне співробітництво у межах укладених договорів і меморандумів про співпрацю, у тому числі на рівні районів і міст. Серед районних центрів, які знаходяться на кордоні з Білоруссю, та підтримують тісні зв'язки з її регіонами, є, Дубровицький. Ця поліська територія на півночі й північному сході межує із Брестською областю. По обидва боки кордону проживають українці й білоруси, які мають тривалі родинні й особистісні зв'язки, що сприяє налагодженню і поглибленню обопільних контактів.

Ініціативи співпраці з Білоруссю здійснюються через районну державну адміністрацію, а також на рівні громади. Відносно першої, то функціонують договори, меморандуми, угоди, заключені очільниками Дубровицької районної державної адміністрації із керівництвом прикордонних білоруських міст. Інший вид співпраці торкається напівлегальної торгівлі, що здійснюється між прикордонними територіями. Українці їздять у білоруські міста – Столін,

Пінськ, Лунинець, Барановичі та інші, здебільшого, за продуктами харчування та нафтопереробки, тоді як білоруси купують в Україні взуття, одяг, спиртні напої.

Дубровиця, яка знаходиться за 25 кілометрів від кордону з Білоруссю, а прикордонні села розміщені в кількох кілометрах від нього, мають значні можливості для здійснення ярмаркової торгівлі, яка, на жаль, сьогодні є недостатньою. Ще у 2010 р. набула чинності Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про виїзну ярмаркову торгівлю в прикордонних регіонах України та Республіки Білорусь товарами національного виробництва, що передбачає оптову, роздрібну торгівлю товарами (народного споживання та продукцією виробничо-технічного призначення з України та Республіки Білорусь), яка здійснюється в установлених місцях або на визначеній території у прикордонних регіонах держав Сторін [24; 25]. Отже, прикордонні райони Рівненської області включені в сферу дії цієї Угоди, відтак керівництву районних держадміністрацій потрібно активніше використовувати переваги такої форми міжнародної співпраці.

Власне, про це наголосив посол Білорусі в Україні Валентин Величко, зазначаючи, що нині спостерігається тенденція зростання прикордонної і ярмаркової торгівлі, починаючи з товарів легкої промисловості і, закінчуючи будівельними матеріалами. Оскільки на прикордонну торгівлю сьогодні доводиться 26 % товарообігу між державами, то час серйозно розвивати, власне, прикордонну логістику [26, с. В2]. Все це дає підстави сподіватися, що у подальшому, торговельно-економічні відносини між Україною і Білоруссю будуть розширюватися й зміцнюватися. І не лише на міждержавному рівні, а й активізуються у межах прикордонних територій – районних центрів, населених пунктів.

Нині Дубровиця виступає ініціатором різноманітних проектів із сусідньою державою. Так, 28 червня 2013 р. було підписано міжнародну тристоронню угоду – “Меморандум про співпрацю між Дубровицьким районом Рівненської області України, Свідвінським повітом Західнопоморського воєводства Республіки Польща та Столінським районом Брестської області Республіки Білорусь”. Документ уклали голова Дубровицької райдержадміністрації Олександр Шатов, староста Свідвінського повіту Західнопоморського воєводства Республіки Польща Мирослава Майка та голова райвиконкому Столінського району Брестської області Республіки Білорусь Григорій Протосавицький. Серед учасників підписання меморандуму від української сторони були також голова Дубровицької районної ради Леонід Стрибулевич, благочинний церков Дубровицького району протоієрей Федір Деркач, голова Житомирської РДА Андрій Кулик. Як зазначив на зустрічі делегацій О. Шатов: “Це перший і серйозний крок до міжрегіональної співпраці. Він дасть змогу відкрити нові перспективи в нашій співпраці й розвивати її у тих напрямках, які ми сьогодні затвердили” [27]. Основною метою Меморандуму є взаємодія та ефективна співпраця органів виконавчої влади, зокрема, у сферах економіки, інвестиційної діяльності, галузях освіти, медицини, культури та туризму, діяльність яких поширюється на територіях Дубровицького району, Свідвінського повіту та Столінського району. Сторони мають здійснювати координацію своїх дій для досягнення мети, встановленої Меморандумом. І, як зазначено в документі, “... будуть докладати всіх можливих зусиль для подальшого розвитку взаємовигідного співробітництва” [27].

Важливою віхою у прикордонному співробітництві між Україною і Республікою Білорусь є співпраця між митними органами двох держав. На території Дубровиччини відбуваються спільні наради щодо питань

ефективності взаємодії працівників митниці. Так, у місті Дубровиця в 2011р. відбулися робочі зустрічі керівництва Рівненської митниці на чолі з начальником митниці Романом Микитюком із представниками підрозділів Державної прикордонної служби України та керівництвом Пінської митниці Республіки Білорусь. Головним завданням у обговоренні стало зміцнення стосунків між митними органами України та Республіки Білорусь, консолідація діалогу і пошук рішень спільних проблем у відповідності з процесом визначення нових підходів у здійсненні митної справи. У результаті відбулося підписання протоколів та прийняття низки рішень щодо стабілізації оперативної обстановки на ділянці українсько-білоруського кордону, взаємодії підрозділів митниці та прикордонної служби під час ліквідації надзвичайних ситуацій, перекриття каналів незаконного переміщення через кордон транспортних засобів, товарів, наркотичних засобів, зброї, а також продовження практики митного співробітництва, зокрема, обмін оперативною інформацією про випадки виявлених злочинів і порушень законодавства країн та інформацій щодо змін у законодавчих актах країн, які регулюють питання митної справи [28].

Розв'язання цих проблем є актуальним завданням у прикордонній співпраці, враховуючи тісні контакти між українцями і білорусами, які складаються на прикордонних територіях. Вони пов'язані не лише із перетином кордону з метою здійснення торговельної діяльності, а також із сезонним пропуском громадян для збору дикоросів, що відбувається, зазвичай улітку. Тому для стабілізації ситуації в прикордонні та запобігання масовим порушенням режиму державного кордону між прикордонними відомствами України та Білорусі досягаються домовленості про перетин державного кордону з метою збору чорниці, журавлини й грибів на території Поліського лісгоспу Республіки Білорусь [29].

Крім того, українські та білоруські митники, прикордонники співпрацюють під час ліквідації надзвичайних ситуацій. Зокрема, на початку 2015 р. в Білорусі зафіксували випадки захворювання свиней на африканську чуму (АЧС). На Міжнародному пункті пропуску “Городище” (Дубровицький район) вжили карантинних заходів для попередження занесення збудників хвороби до нашої держави: пішоходи проходили через спеціальний килим, заправлений дезрозчином. До роботи долучилися ветеринари, які здійснювали контроль за дезінфекцією [30]. Все ж розповсюдження епідемії до України не вдалося уникнути. 2 липня 2015 р. в урочищі “Підкозли” мисливських угідь Дубровицького УТМР (Дубровицький район) було виявлено 2 трупи диких кабанів із діагнозом на африканську чуму свиней. Відстань від місця виявлення мертвих тварин до найближчого населеного пункту с. Жадень Дубровицького району становить 5 км, при цьому відстань до кордону з Республікою Білорусь складає 4 км. Рішенням засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Дубровицькій райдержадміністрації було затверджено план із ліквідації АЧС, визначено загрозову зону та зону нагляду. Ситуація знаходилася під постійним контролем Головного управління ветеринарної медицини в Рівненській області та Держветфітослужби України [31].

Врегулювання питань оптимального функціонування державного кордону систематично перебуває серед пріоритетних завдань, що “означає розгортання міжнародної співпраці, розвиток малого та середнього бізнесу ...”, – зазначив перший заступник голови Рівненської ОДА Юрій Приварський на засіданні Спільної українсько-білоруської демаркаційної комісії в січні 2015 р. Разом з тим, за його словами, не потрібно забувати про щоденні потреби людей, які проживають по обидва боки кордону і мають давні родинні та сімейні зв'язки.

“Наше завдання зробити кордон комфортним для розвитку не тільки міждержавних, але й міжлюдських відносин” [32].

Українсько-білоруська співпраця на міжрегіональному рівні здійснюється також і в культурній сфері. У цьому контексті слід виділити спортивні змагання із мотоболу, що систематично проводяться у Дубровиці. Мотобол – це ціла епоха в історії Дубровиччини. Як зазначив голова Дубровицької РДА Сергій Киркевич: “... мотобол для дубровичан це те саме, що “Динамо” Київ для України” [33]. Таке ж історичне значення мотобол має для білоруського міста Пінськ Брестської області, де з 1960-х рр. відбувалися матчі з цього виду спорту за участю українських поліських команд “Полісся” (Володимирець) і “Маяк” (Дубровиця). Ініціатором зародження мотоболу на Рівненщині був Василь Коростель, відомий мотогощик, уродженець с. Орв’яниця Дубровицького району. У 1967 р. він створив у Дубровиці при автошколі ДТСААФ мотобольну команду “Маяк”, а також був одним із організаторів мотобольних клубів у інших містах Рівненської області. У кінці 1960-х рр. Василь Коростель переїхав до Білорусі, де займався розвитком мотоболу. У 1977 р. йому було присвоєно звання Заслуженого тренера Білорусі [34].

Щорічно впродовж тривалого часу в Дубровиці відбуваються міжнародні мотобольні турніри, в тому числі, присвячені пам’яті Василя Коростеля. Дубровицька команда з мотоболу на протязі багатьох років здобувала перемоги і мала неабиякий успіх. Доброю традицією є участь у мотобольних матчах білоруських команд, як і виїзд мотобольників-дубровичан до сусідньої держави. Білорусь на змаганнях представляють команди “Лунінець” (м. Лунінець), “Юність” (м. Пінськ) та ін. Так, у 2015 р. в Дубровиці відбулося два мотобольні матчі – 25 серпня та 20 вересня, що засвідчили шану до мотобольних традицій регіону.

Підсумовуючи, наголосимо, що регіональна політика Рівненської області на сучасному етапі базується на взаємовигідній співпраці із прикордонними територіями Республіки Білорусь, зокрема, із районами і населеними пунктами Брестської області. Поглиблюються двосторонні відносини в торговельно-економічній, митній, природоохоронній, культурній сферах, розширюються зв’язки і на родинному, міжособистісному рівнях. Динамічна міжрегіональна співпраця є містком до активізації міждержавних українсько-білоруських взаємин.

Список використаних джерел

1. Шимов В. Национальная экономика Беларуси: учебник / В. Шимов [и др.]; под ред. В. Н. Шимова. – 4-е изд., перераб. и доп. – Минск: БГЭУ, 2012. – 651 с. 2. Беларусь: Народ. Государство. Время / Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории; редкол.: А. А. Коваленя и др. – Минск: Беларус. навука, 2009. – 879 с. 3. Юрчак Д. Беларусь – Украина: 20 лет межгосударственных отношений / Д. В. Юрчак. – Витебск, 2012. – 280 с. 4. Демичев Д. Торгово-экономические отношения Республики Беларусь и Украины / Д. Демичев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edoc.bseu.by:8080/handle/edoc/4703>. 5. Чекаленко Л. Зовнішня політика України / Л. Чекаленко. – К.: Либідь, 2006. – 712 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/1018108/>. 6. Макеев С. Економічні відносини України та Республіки Білорусь (2005–2010 рр.) / С. Макеев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer31/458.pdf>. 7. Макеев С. Становлення та розвиток економічних відносин України та Республіки Білорусь (1991–1998 рр.) / С. Макеев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/ruslan/Downloads/znpkhnpu_ist_2013_47_13%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ruslan/Downloads/znpkhnpu_ist_2013_47_13%20(1).pdf). 8. Соскін О. Українсько-білоруські відносини: сучасний стан і сценарії розвитку / О. Соскін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2006/9-10/20060911.html>. 9. Василюшин С. Дипломатичні відносини України і Республіки білорусь у 1991–1994 рр. С. Василюшин // Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. – Вип. 15. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. – С. 160–168. 10. Договірньо-правова база між

Україною та Білоруссю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://belarus.mfa.gov.ua/ua/ukraine-by/legal-acts>. 11. *Договір* про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/112_692. 12. *Угода* між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/112_006. 13. *Договір* між Україною і Республікою Білорусь про економічне співробітництво на 1998–2008 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/112_022. 14. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про міжрегіональне та прикордонне співробітництво між Україною та Республікою Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/112_190. 15. *Програма* транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна на 2007–2013 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pl-by-ua.eu/upload/ua/PL-BY-UA_ukr.pdf. 16. *Білорусь–Україна*. Спільна операційна програма http://www.eaptc.eu/struct_file.php?id_pr=70. 17. *Обласна* програма розвитку міжнародного співробітництва та міжрегіональної співпраці на 2013–2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/webhp?sourceid=chrome>. 18. *Рівненська* область. Екологічний паспорт за даними 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ecorigne.gov.ua/tmp/ecoraspport_2012.pdf. 19. *Рівненщина* підписала протокол з Республікою Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ogo.ua/hot_news/16375. 20. *Зустріч* керівників прикордонних областей України та Республіки Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cg.gov.ua/index.php?id=9598&tp=0>. 21. *Рівненщина* посилюватиме співпрацю із Брестською областю Республіки Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfera-tv.com.ua/index.php?m=news&d=view&nid=4793>. 22. *Білорусів* зацікавили здобутки Рівненщини в галузі енергозбереження Білорусів зацікавили здобутки Рівненщини в галузі енергозбереження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://investmap.rv.ua/ua/news/bilorusiv_zatsikavili_zdobutki_rivnenschini_v_galuzi_energozberenjnya. 23. *Сучасний* стан та актуальні завдання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.city-adm.rv.ua/RivnePortal/ukr/dni_iform.../20110418_02.doc. 24. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про виїзну ярмаркову торгівлю в прикордонних регіонах України та Республіки Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/112_159. 25. *Рекомендації* щодо впровадження нових форм транскордонного співробітництва / Кол. авторів за ред. д.е.н., проф. Мікули Н.А. / НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2010. – 150 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20100401.pdf>. 26. *Лукашин Ю.* Другая Белоруссия: полгода спустя / Ю. Лукашин // Еженедельник 2000. – № 48(584). – 2011. – 2 грудня. – С. В–В4. 27. *Дубровиця* виходить на міжнародний рівень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visti.rovno.ua/article/dybrovicya-vihodit-na-mijnarodnii-riven/>. 28. *Рівненські* митники посилюють правоохоронну діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=244600558. 29. *З 1 липня* на українсько-білоруському кордоні почнеться сезонний пропуск для збору дикоросів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://belarus.mfa.gov.ua/ua/press-center/notices/4328-z-1-lipnya-na-ukrajinsyko-bilorusykomu-kordoni-pochnetysya-sezonnij-propusk-dlya-zboru-dikorosiv>. 30. *Рівняни* можуть потрапити до Білорусі лише через міжнародні пункти пропуск [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/view/2015-02-17/59490.html>. 31. *Щодо* випадку африканської чуми свиней в Рівненській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vet.gov.ua/node/3603>. 32. *На Рівненщині* думають, як збудувати кордон між Україною та Білоруссю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/view/2015-01-31/58835.html>. 33. *На Поліссі* відбувся міжнародний турнір з мотоболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rv.gov.ua/sitenev/main/ua/news/detail/37209.htm>. 34. *Міжнародний* турнір пам'яті Василя Коростеля пройде у Володимирці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.polissya.net/sport/motoball/36-26-serpnia-zaproshuemona-motobol.html?jsn_setmobile=yes.

Оксана Валион

**ПРИГРАНИЧНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ УКРАИНОЙ И
РЕСПУБЛИКОЙ БЕЛАРУСЬ В 2000-Х ГГ. (НА ПРИМЕРЕ РОВЕНЩИНЫ–
ДУБРОВИЧЧИНЫ–БРЕСТЧИНЫ)**

В статье проанализировано договорно-правовую базу украинского-белорусского пограничного сотрудничества, определены обоюдные связи между Ровенской и Брестской областями в 2000-х гг., раскрыто сотрудничество Дубровиччины с прилегающими пограничными территориями Республики Беларусь.

Ключевые слова: приграничное сотрудничество, двусторонние отношения, Беларусь, Брестская область, Дубровица.

Oksana Valion

**CROSS-BORDER COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND REPUBLIC
OF BELARUS IN 2000S. (FOR EXAMPLE RIVNE-DUBROVYCHCHYNY-
BRETSCHYNY)**

The article analyzes the legal base of the Ukrainian-Belarusian border cooperation, outlines the mutual connections between Brest and Rivne regions in the 2000s., Disclosed Dubrovychchyny cooperation with surrounding border areas of Belarus.

Key words: cross-border cooperation, bilateral relations, Belarus, Brest region.